

19.04.2026 kell 17.00 / EMTA kammersaal

„viola d'amore! akustika ja resonants”

Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*)

Kavas EMTA üliõpilaste **Marina Karpova, Nino Bantsadze, Katherine Emily Rumin, Yui Ka Zheng, Andreas Kalvet** teosed

English annotations:

eamt.ee/commute

Nino Bantsadze
„Fernweh“ (2026)

Andreas Kalvet (2000)
„Impulsive Resonances I–III“ (2026)
I *Lumen*
II *Chorale*
III *Pulse*

Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*)

Marina Karpova
„Come and look at me“ (2026)

Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*)
Marina Karpova (*viola da gamba*)

Yui Ka Zheng (1999)
„Prime(?)“ (2026)

Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*)

Katherine Emily Rumin
„Hälliaul“ / „Lullaby“ (2026)

Talvi Nurgamaa (*viola d'amore*)
Katherine Emily Rumin (*live-elektronika*)

EMTA heli, visuaali ja muusikatehnoloogia festival

COMMUTE
16.–26.04.2026
SOOLO 8

„Viola d'amore on alati olnud eksperimentaalne pill, millel võib olla isegi erinev keelte arv ja varieeruv skordatuur (tavahäälestusest erinev häälestus). Enamasti on tänapäeval eeskujuks võetud XVIII sajandi teise poole versioon *viola d'amore*'st, millel on seitse mängukeelt ja seitse resonantskeelt.

Paljudest *viola d'amore*'t tutvustavatest kirjeldustest võib lugeda, et instrumenti on kasutatud erilisteks kõlaefektideks. Need kõlaefektid saaks laias laastus lahterdada tämbrile põhinevateks ja resonantsile põhinevateks. Näiteks on Heinrich Ignaz Franz von Biber (1644-1704) „Harmonia artificioso-ariosas“ väga palju just lahtiste keeltega kombineeritavaid akorde kasutanud. Resonantsi võimendab „Harmonia artificioso-ariosas“ veel ka see, et teos on kirjutatud kahele *viola d'amore*'le (ja *basso continuo*'le). Sarnast efekti võib näha ka teistes skordatuuridega sooloviuli teostes. Näiteks Klagenfurti käsikirja süitides sooloviulile tuleb resonants ilmekalt esile. Samas on Christoph Graupner (1683–1767) kasutanud seda pilli just ühehäälselt ja väga hoomatavalt just erilisel maheda tämbri pärast.

Tihti on ühes *viola d'amore*'le loodud teoses ka mõlemad elemendid – nii tämber kui resonants – võrdse tähtsusega. Selliseid näiteid on ka ajaloost, kuid tänapäeva parim näide on Georg Friedrich Haasi *viola d'amore*'le kirjutatud sooloteos „Solo“.

Mul on suur rõõm, et sel õppeaastal toimunud kursusel on tudengid väga osavalt selle pilli võimalusi osanud esile tuua. Kavas on näiteid nii resonantsipõhisest kui ka tämbripõhisest lähenemisest. Näiteks kui Nino Bantsadze teoses domineerib tämbripõhine kasutus, siis Katherine Emily Rumin lähtub teose esimeses pooles selgelt resonantsist.”

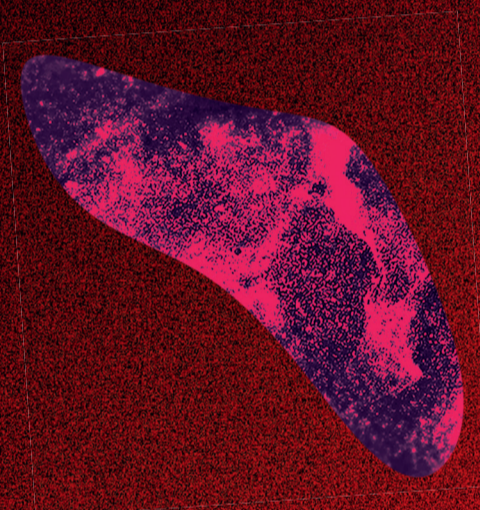
– Talvi Nurgamaa

NINO BANTSADZE „Fernweh“ (2026)

„Fernweh“ on esimene teos, mille helilooja on kunagi kirjutanud instrumendile. Teose eripärane atmosfäär sünnib klaverikeelte resonantsist, *viola d'amore* kihilistest salvestustest ning loomulikult vioola elavast esitusest. *Fernweh* on saksa keelest pärit sõna, mis kirjeldab sügavat igatsust reisida või viibida kaugel – sageli paigas, kus pole kunagi käidud. Seda peetakse mõnikord koduigatsuse vastandiks, väljendades nostalgilist igatsust tundmatu või kauge järele.

ANDREAS KALVET „Impulsive Resonances I-III“

„Impulsive Resonances I-III“ on kolmeosaline teos, mis on mõeldud esitamiseks tervikliku vormina. Teose lähtepunktiks on impulsi ja resonantsi suhe: heli kui käivitav sündmus ning selle järelkõla kui ruumiline ja ajas laienev nähtus. Helimaterjali keskmes on *viola d'amore*, mille salvestisi on elektrooniliselt töödeldud ning millele on lisatud ka süntesaatorite kihistusi. *Viola d'amore* kõlamaailm põimub kaasaegse helidisainiga, luues hübriidse, ajakihtide vahel liikuva faktuuriruumi. I osa „Lumen“ avab teose pikkade ja puhaste poognatõmmetega, mängides samal ajal erinevate mikrofonide tämbriliste eripäradega. II osa „Chorale“ süvendab seda esteetikat, tuues esile koraalilaadse kõlapildi; seda täiendab *viola d'amore* keelte tõmbamisest lähtuv, kirikukella meenutav motiiv. III osa „Pulse“ liigub kontrastina rütmilisema ja energilisema väljenduse suunas, ammutades mõjutusi IDM-muusikast, kus impulss muutub domineerivaks ning faktuuri kujundab peamiselt *viola d'amore* resonantsne keelematerjal.

MARINA KARPOVA „Come and look at me“ (2026)

Viola d'amore tähendab „armastuse violat“. Seetõttu käsitleb minu teos armastuse teemat. Armastus on väga võimas tunne – see võib meid tõsta taevasse ja paisata põrgusse. See teeb elu kauniks, kuid võib ka südame murda ja elu purustada. Me armastame nii, nagu meid on õpetatud, ning otsime sellist armastust, mis on meile juba tuttav. Minu teoses avalduvad armastuse erinevad tahud: kurb, õrn, ülendav, sentimentaalne, aga ka kontrolliv ja hävitav. Teose teises osas kõlab „It Was a Lover and His Lass“ meloodia, mille autor on Thomas Morley. See on kerge ja rõõmus laul lihtsa armastusteemalise tekstiga, mille taustal hakkab aga tasapisi ilmne peen pinget ja sisemine mõra. Haprus kujuneb teose läbivaks kujundiks: see, mis näib terviklik ja kindel, võib tegelikult olla haavatav. Armastust kujutatakse millegi õrna ja muutlikuna, millel on võime nii täita kui ka hävitada.

YUI KA ZHENG „Prime(?)“ (2026)

„Prime(?)“ on pühendatud inimestele, kes on oma elus kogunud tagasilööke. SINA oled oma parimas ajas, ükskõik mis ka ei juhtuks.

KATHERINE EMILY RUMIN „Hälliaul“ / „Lullaby“ (2026)

„Baju bajuški baju, ära heida voodi servale...“

Nii algab üks unelaul? Või hoopis luuletus? – mida enamik idaslaavi kultuuriruumis kasvanuid lapsepõlvest teab. Ka mina. Tavaliselt, või vähemalt selles „leebemas“ versioonis, mida mina lapsena mäletan, räägitakse lihtsalt, et hall hunt haarab lapse voodi servalt kaasa ja viib metsa (ning kes teab, mis siis edasi saab). Kuid tõenäoliselt algupärasemas ja palju tumedamas variandis, mille avastasin hiljem, kirjeldatakse detailselt ja veriselt, kuidas metsloomad lapse tükkideks kisuvad (näiteks kuidas jänes imeb silmad peast jne) ning kuidas veri laest tilgub – lõpetades sõnadega, mis tähendavad umbes: „noh, nüüd maga!“. Olen kuulnud, et sarnaseid „õudusunelaule“ leidub ka teistes kultuurides, seega pole see idee sugugi ainult selle kultuuri eripära. Tänapäeva ühiskonnas on see vähemalt üsna kindel viis õudusunenägude esilekutsumiseks...

See teos sündis ideest muuta see luuletus – või laiemalt kogu „õudusunelaulu“ mõte – heliliseks ruumiks: alustada eeldusest „see on traditsiooniline unelaul“ ning lihtsa, näiliselt rahvaliku kõlaga meloodiaga, mis tegelikult ei ole traditsiooniline, ning liikuda seal edasi kummalisse helimaailma, kus kuulajat ümbritsevad krabinad, karjed ja peas kõlavad hääled, mis loevad ette teost inspireerinud teksti. Võib ette kujutada, et kuulaja on see laps, kes näeb õudusunenägusid. Või ehk on need hoopis helid loomadest, kes last tükkideks rebivad. Jätan selle kuulaja enda otsustada – mida ta sellest arvab ja millise tähenduse sellele teosele annab.

See on unelaul, aga samas ei ole ka. Hea kuulaja, otsusta ise, mida sina sellest arvad ja kas see on või ei ole. Ja pea mees – kui sa magama lähed, ära heida voodi servale...

Talvi Nurgamaa on tänavuse (2026) Ernst von Siemens Prize'i laureaadi Tallinna Uue Muusika Ansambli liige. Mängides värskeamat nüüdismuusikat nii vioola kui *viola d'amore*'ga, on Tallinna Uue Muusika Ansambli kontserttegevus viinud teda mitmetele mainekatele festivalidele, sh Musikprotokoll, Varssavi Sügis ja Ostrava festival. Nurgamaa teeb pidevalt koostööd erinevate muusikute ning heliloojatega üle maailma ja on ise aktiivselt nii nüüdismuusika kui ka varajase muusika interpretatsiooni kohta erinevatelt meistrikursustelt ja festivalidelt teadmisi, oskusi ning esinemiskogemusi ammutanud. 2024 suvel omandas Talvi Nurgamaa teise magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia varajase muusika osakonnas *viola d'amore*'t õppides. Seejuures täiendas ta end aasta Helsingis Sibeliuse Akadeemias Sirkka-Liisa Kaakinen-Pilchi klassis. Lisaks regulaarsetele orkestri- ja ansambliprojektidele tegutseb Talvi Nurgamaa muusikapedagoogina Vanalinnas Hariduskolleegeiumi Muusikakoolis ning Tallinnas Euroopa Koolis.

